

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอ 4 ตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน นักเรียนพระปริยัติธรรม และผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียน
2. สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี
3. ปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี
4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน นักเรียนพระปริยัติธรรม และผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน นักเรียนพระปริยัติธรรม และผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนเกี่ยวกับ สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรมสูงสุด ระยะเวลาที่อยู่ในสำนักเรียนหรือโรงเรียน ประสบการณ์บริหารสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน ปรากฏดังตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 ความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

รายการ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. สถานภาพ		
พระภิกษุ	248	81.00
สามเณร	58	19.00
2. อายุพรรษา		
1-10 ปี	95	31.00
11-20 ปี	21	6.90
21 ปีขึ้นไป	190	62.10
3. ระยะเวลาอยู่ในสำนักเรียนหรือโรงเรียน		
1-5 ปี	117	38.20
6-10 ปี	161	52.60
11-15 ปี	14	4.60
16 ปีขึ้นไป	14	4.60
4. วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรม		
นักธรรมตรี	70	22.90
นักธรรมโท	89	29.10
นักธรรมเอก	147	48.00
5. ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบัน		
นักเรียนพระปริยัติธรรม	217	70.90
ครูผู้สอน	89	29.10

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่เป็น พระภิกษุ จำนวน 248 รูป คิดเป็นร้อยละ 81.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 190 รูป คิดเป็นร้อยละ 62.10 ซึ่งระยะเวลาอยู่ในสำนักเรียนหรือโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 161 รูป คิดเป็นร้อยละ 52.60 วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรมสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน 147 รูป คิดเป็นร้อยละ 48.00 โดยตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นนักเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 217 รูป คิดเป็นร้อยละ 70.90

ตาราง 4 ความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

รายการ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. อายุพรรษา		
1-10 ปี	0	0.00
11-20 ปี	0	0.00
21 ปีขึ้นไป	13	100.00
2. ระยะเวลาอยู่ในสำนักเรียนหรือโรงเรียน		
1-5 ปี	0	0.00
6-10 ปี	0	0.00
11-15 ปี	7	53.85
16 ปีขึ้นไป	6	46.15
3. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา		
0-2 ปี	0	0.00
3-5 ปี	0	0.00
5 ปีขึ้นไป	13	100.00
4. วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรมสูงสุด		
นักธรรมชั้นตรี	0	0.00
นักธรรมชั้นโท	0	0.00
นักธรรมชั้นเอก	13	100.00
5. ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบัน		
เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียน	13	100.00
อาจารย์ใหญ่	0	0.00
ครูใหญ่	0	0.00

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรีทั้งหมด 13 รูป มีอายุ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่ในสำนักเรียนหรือโรงเรียนระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 7 รูป คิดเป็นร้อยละ 53.85 และทั้ง 13 รูป มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาดังแต่ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยทุกรูปล้วนมีตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

จากการแสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอน ระดับนักธรรมชั้นตรี

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ระดับนักธรรมชั้นตรี			
1. เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม	4.01	0.91	มาก
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม	3.78	0.75	มาก
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	3.72	0.82	มาก
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.78	0.85	มาก
5. สามารถนำไปบูรณาการกับสภาพปัจจุบันและท้องถิ่นได้	3.67	0.94	มาก
6. เนื้อหาวิชา เรียงความแก่กระหู่ธรรม มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.79	0.90	มาก
7. เนื้อหาวิชา ธรรมวิภาค มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.40	1.13	ปานกลาง
8. เนื้อหาวิชา พุทธประวัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.44	1.04	ปานกลาง
9. เนื้อหาวิชา วินัยบัญญัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.73	0.94	มาก
รวม	3.70	0.92	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอนในระดับนักธรรมชั้นตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีเฉลี่ยค่าสูงสุดคือ เนื้อหาวิชาที่มีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความ

ยากง่ายอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.01$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือคือ เนื้อหาวิชาพุทธประวัติมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.44$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาวิชาธรรมวิภาคมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.40$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอน ระดับนักธรรมชั้นโท

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ระดับนักธรรมชั้นโท			
1. เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม	4.12	0.87	มาก
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม	3.82	0.73	มาก
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	3.90	0.76	มาก
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.84	0.84	มาก
5. สามารถนำไปบูรณาการกับสภาพปัจจุบันและท้องถิ่นได้	3.91	0.91	มาก
6. เนื้อหาวิชา เรื่องความแก่ทุกข์ธรรม มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.29	1.13	ปานกลาง
7. เนื้อหาวิชา ธรรมวิภาค มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.48	1.09	ปานกลาง
8. เนื้อหาวิชา พุทธประวัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.85	0.87	มาก
9. เนื้อหาวิชา วินัยบัญญัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.94	0.83	มาก
รวม	3.79	0.89	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอนในระดับนักธรรมชั้นโท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาวิชาที่มีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.12$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ

เนื้อหาวิชาธรรมวิภาคมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.48$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.29$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอน ระดับนักธรรมชั้นเอก

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ระดับนักธรรมชั้นเอก			
1. เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม	4.27	0.87	มาก
2. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม	3.99	0.68	มาก
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	4.04	0.78	มาก
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	4.01	0.75	มาก
5. สามารถนำไปบูรณาการกับสภาพปัจจุบันและท้องถิ่นได้	3.92	0.85	มาก
6. เนื้อหาวิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.49	1.09	ปานกลาง
7. เนื้อหาวิชา ธรรมวิภาค มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	3.86	1.04	มาก
8. เนื้อหาวิชา พุทธประวัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	4.15	0.79	มาก
9. เนื้อหาวิชา วินัยบัญญัติ มีความเหมาะสมกับระดับชั้น	4.13	0.73	มาก
รวม	3.91	0.84	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านหลักสูตรการสอนในระดับนักธรรมชั้นเอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.27$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ เนื้อหาวิชาธรรมวิภาคมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.86$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ($\bar{x} = 3.49$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการวางแผนการสอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. มีการสอนที่แสดงให้เห็นว่าได้เตรียมการสอนมาแล้วล่วงหน้า	4.09	0.91	มาก
2. มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการสอนทุกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น	3.36	1.10	ปานกลาง
3. จัดทำแผนการสอนที่หลากหลายในแต่ละเนื้อหาวิชาเพื่อ ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ	3.18	1.11	ปานกลาง
4. จัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระอย่างละเอียดครบถ้วน เช่น หัวข้อเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อและการวัดผล	3.80	0.88	มาก
5. วางแผนการสอนในแต่ละวิชาสอดคล้องกับจำนวนคาบ เรียนที่มีอยู่ในแต่ละภาคเรียน	3.41	1.14	ปานกลาง
รวม	3.57	1.02	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการวางแผนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการสอนที่แสดงให้เห็นว่าได้เตรียมการสอนมาแล้วล่วงหน้ามี ($\bar{x} = 4.09$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ มีการวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการสอน ทุกครั้งเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น ($\bar{x} = 3.36$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดทำแผนการสอนที่หลากหลายในแต่ละเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.18$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตร	3.81	0.77	มาก
2. สำนักเรียน หรือโรงเรียนมีหนังสือหรือเอกสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ	3.76	0.95	มาก
3. จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ส่งเสริมให้การเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพระปริยัติธรรม	3.66	0.85	มาก
4. การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว	3.64	0.96	มาก
5. จัดการเรียนการสอนโดยชี้ให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจนำไปใช้จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรม	3.69	0.83	มาก
6. ผสมผสานการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนผ่านเครือข่าย www. เป็นต้น	3.15	1.12	ปานกลาง
รวม	3.62	0.91	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตร ($\bar{x} = 3.81$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ($\bar{x} = 3.64$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผสมผสานการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนผ่านเครือข่าย www. เป็นต้น ($\bar{x} = 3.15$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการสื่อการเรียนการสอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.78	1.02	มาก
2. สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	3.73	0.88	มาก
3. มีสื่อเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละระดับชั้น	3.63	0.91	มาก
4. เลือกสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับวิธีการสอนแต่ละอย่าง	3.71	0.92	มาก
5. สื่อการเรียนการสอนสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้น	3.70	0.95	มาก
6. สื่อการเรียนการสอนสัมพันธ์กับขนาดของกลุ่มผู้เรียน และกิจกรรม	3.06	1.10	ปานกลาง
7. สื่อการเรียนการสอนน่าสนใจ และเหมาะกับวัยของผู้เรียน	3.28	1.13	ปานกลาง
รวม	3.56	0.98	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดคือ มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{x} = 3.78$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ สื่อ การเรียนการสอนน่าสนใจ และเหมาะกับวัยของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.28$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อการเรียนการสอนสัมพันธ์กับขนาดของกลุ่มผู้เรียน และกิจกรรม ($\bar{x} = 3.06$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการวัดและประเมินผล

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมปัจจุบันมีความเหมาะสมดีแล้ว	4.02	0.87	มาก
2. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	3.73	0.75	มาก
3. ใช้วิธีการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การทำรายงาน การลงมือปฏิบัติ	3.45	1.10	ปานกลาง
4. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามจุดประสงค์ในการเรียนรู้ ของแต่ละบท และครอบคลุมครบถ้วนทุกจุดประสงค์	3.65	0.78	มาก
5. มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งก่อน และหลังการเรียนการสอนเสมอ	3.46	1.11	ปานกลาง
6. นำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเสมอ	3.39	1.14	ปานกลาง
รวม	3.62	0.95	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมปัจจุบันมีความเหมาะสมดีแล้ว ($\bar{x} = 4.02$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ ใช้วิธีการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การทำรายงาน การลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.45$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเสมอ ($\bar{x} = 3.39$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ทั้ง 5 ด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรการสอน	3.80	0.88	มาก
2. ด้านการวางแผนการสอน	3.57	1.02	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.62	0.91	มาก
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.56	0.98	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.62	0.95	มาก
รวม	3.63	0.99	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตรการสอน ($\bar{x} = 3.80$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือ ด้านการวางแผนการสอน ($\bar{x} = 3.57$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.56$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

จากการแสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรีแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ผลปรากฏดังนี้

1. ด้านหลักสูตรการสอน

1.1 ปัญหาได้แก่

1.1.1 หลักสูตรพระปริยัติธรรมมีเนื้อหาหนักในแต่ละวิชาไม่สอดคล้องกับระยะเวลาในการเรียน โดยเฉพาะวิชาธรรมวิภาค และเรียงความแก้กระทู้

1.1.2 ไม่มีมาตรฐานในการจัดตารางเรียน แต่ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 150 ชม.

1.2 สาเหตุแห่งปัญหาได้แก่

1.2.1 เนื่องจากเป็นหลักสูตรของส่วนกลางที่มีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้กำหนดเนื้อหาตลอดจนวัตถุประสงค์ต้องเรียนตามที่กำหนดไว้

1.2.2 ไม่มีกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารสำนักเรียนแต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับ การบริหารของเจ้าอาวาสหรือผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนแต่ละแห่ง

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาด้านหลักสูตรการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“ปัญหาด้านหลักสูตรที่พบคือ เนื้อหาแต่ละวิชามีมาก แต่ตารางเรียนจัดไว้ไม่ สอดคล้องกับเวลาเรียน เพราะหลักสูตรเป็นลักษณะบูรณาการ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้ง ด้านคำสอน ประวัติความเป็นมา และลักษณะที่ต้องปฏิบัติ จนกระทั่งสามารถอธิบายสั่งสอน ผู้อื่นได้ กล่าวคือ ระดับนักธรรมชั้นตรี ซึ่งอยู่ในภุมินวาระ ต้องมีความรู้ธรรมวินัยพอรักษาตัวได้ ระดับนักธรรมชั้นโท ซึ่งอยู่ในภุมิมัชฌิมะ ต้องมีความรู้พอช่วยแนะนำผู้อื่นได้ และระดับนักธรรม ชั้นเอก ซึ่งอยู่ในภุมิเถระ ต้องมีความรู้ธรรมวินัยละเอียดลึกซึ้งถึงขั้นสามารถเป็นหลักในการทำ สังฆกรรม และอุปัชฌาย์อาจารย์ดูแลสั่งสอนผู้อื่นได้ ดังนั้นเนื้อหาในแต่ละวิชาต้องครอบคลุม เฉพาะเจาะจงตามระดับชั้น และครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีแม่กองธรรม สนามหลวงจะดูแลรับผิดชอบเฉพาะด้านหลักสูตรและการสอบธรรมสนามหลวงประจำปี ส่วน การบริหารดำเนินงานของสำนักเรียนขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสหรือผู้บริหารสำนักเรียนแต่ละแห่ง”

2. ด้านการวางแผนการสอน

2.1 ปัญหาได้แก่

2.1.1 ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการสอน และไม่ให้ความสำคัญกับ การวางแผนการสอนจึงทำให้สอนไม่ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 สาเหตุแห่งปัญหาได้แก่

2.2.1 ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน และส่วน ใหญ่ไม่มีคุณสมบัติด้านวิชาชีพครู จบการศึกษาจากคณะที่แตกต่างกันไป

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาด้านการวางแผนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำแผนการสอนหรือการวางแผนการสอน และส่วนใหญ่ครูผู้สอนไม่ได้รับการอบรมหรือไม่ได้รับการศึกษาในด้านเกี่ยวกับทำแผนการสอน หรือวางแผนการสอน และเนื่องจากไม่มีข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานกลางเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ครูผู้สอน เพียงแต่ให้ผู้ที่ทำหน้าที่สอน ซึ่งส่วนมากจบนักธรรมชั้นเอก หรือจบเปรียญธรรม 3 ประโยคขึ้นไปมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนก็เพียงพอ แต่ครูผู้ทำหน้าที่สอนบางรูปไม่ได้จบจาก

คณะที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครุศาสตร์ หรือบางรูปมีคุณวุฒิวชาชีพครู จึงมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนการสอนดีกว่าผู้ที่ไม่ได้จบจากคณะที่เกี่ยวข้อง”

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1 ปัญหาได้แก่

3.1.1 ครูผู้สอนเน้นการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ขาดการจัดกิจกรรมที่จูงใจผู้เรียน

3.1.2 ครูผู้สอนมีคุณวุฒิ วิทยุฒิ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไปส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน

3.2 สาเหตุแห่งปัญหาได้แก่

3.2.1 ครูผู้สอนไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคหรือวิธีการสอนที่ทันสมัย

3.2.2 หลักสูตรพระปริยัติธรรมไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนว่าต้องมีคุณสมบัติอย่างไร เพียงแต่มีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนก็สามารถสอนได้

3.2.3 ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการคัดเลือกคุณสมบัติของครูผู้สอนน้อยเกินไป และหลักสูตรพระปริยัติธรรมไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สอน

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“รูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม สำนักเรียน วัด และคณะสงฆ์ จังหวัดเป็นผู้จัดการสอนในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการศึกษาสงฆ์ โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้รับผิดชอบกำหนดหลักสูตรและจัดการสอบ ส่วนการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียน ไม่มีกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารสำนักเรียน จะขึ้นอยู่กับผู้บริหารสำนักเรียนเป็นหลัก”

“การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมในปัจจุบันนี้ครูผู้สอนไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายที่จะทำให้ผู้เรียนนั้นมีความสนใจในแต่ละรายวิชา และในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ และเลขานุการโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับครูผู้สอนจะได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย”

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

4.1 ปัญหาได้แก่

4.1.1 สื่อการสอนไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ ใช้เพียงหนังสือ ซีดีพุทธประวัติ หรือ การเล่านิทานชาดกประกอบการสอน

4.1.2 ขาดงบประมาณด้านการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน

4.2 สาเหตุแห่งปัญหาได้แก่

4.2.1 เนื่องจากหลักสูตรพระปริยัติธรรมได้กำหนดหนังสือที่ต้องใช้ประกอบการเรียนไว้อย่างชัดเจน ต้องเรียนตามเนื้อหาในหนังสือที่กำหนดไว้เท่านั้น

4.2.2 การจัดซื้อจัดหาสื่อที่ทันสมัยขึ้นอยู่กับความพร้อมและทุนทรัพย์ของแต่ละสำนักเรียนหรือโรงเรียนเป็นหลัก

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“สำนักเรียนหรือโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เพราะการดำเนินงานและการบริหารสำนักเรียนขึ้นกับความพร้อมทั้งบุคลากรและทุนทรัพย์ของแต่ละสำนักเรียนเป็นสำคัญ ฉะนั้นในการที่จะจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนค่อนข้างทำได้ยาก ซึ่งภาระในการจัดหาสื่อจะตกอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก เป็นสาเหตุให้ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมากนัก เพราะครูผู้สอนบางรูปมีทุนทรัพย์จำกัด”

5. ด้านการวัดและประเมินผล

5.1 ปัญหาได้แก่

5.1.1 ขาดการประเมินผลตามสภาพจริง (สังเกตพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว) ในการวัดผลใช้ข้อสอบหรือแบบฝึกหัดจากข้อสอบธรรมสนามหลวงในปีเก่าๆ มาให้ผู้เรียนฝึกคิดฝึกทำเท่านั้น จึงให้ความสำคัญกับการวัดผลขณะเรียนน้อยเกินไป

5.1.2 ไม่สามารถนำผลการประเมินที่ได้ มาปรับปรุงการเรียนการสอนได้

5.2 สาเหตุแห่งปัญหาได้แก่

5.2.1 เนื่องจากการวัดผลของหลักสูตรพระปริยัติธรรมมีเพียงการสอบธรรมสนามหลวงอย่างเดียว ครูผู้สอนและผู้เรียนจึงให้ความสำคัญกับการสอบธรรมสนามหลวงมากกว่าการวัดและประเมินผลขณะเรียน

5.2.2 การวัดผลมีเพียงให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบในปีเก่าๆ ทำให้ได้ผลของการวัดและประเมินเพียงด้านเดียวคือด้านผู้เรียนว่าทำได้หรือไม่ แต่ด้านผู้สอนไม่มีวัดผลแต่อย่างใด เป็นเหตุให้ผลการประเมินที่ได้มีความสำคัญไม่เพียงพอที่จะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนได้

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาด้านการวัดและประเมินผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“การวัดผลที่เห็นได้ชัดคือด้านผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่จะเน้นให้ผู้เรียนหัดทำแบบฝึกหัดหรือปัญหาที่ผู้สอนจัดให้ โดยอิงจากข้อสอบธรรมสนามหลวงในปีเก่าๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถทำข้อสอบได้เมื่อมีการวัดผลประจำปีที่จัดขึ้น ที่สำคัญการวัดผลเพียงผู้เรียนสะท้อนเพียงด้านเดียวคือผู้เรียนเท่านั้น แต่ผู้สอนไม่มีการวัดผลให้เห็นซึ่งถ้ามีการวัดผลด้านผู้สอนด้วย จะทำให้ผู้สอนรู้ว่าตนมีข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อจะนำมาพัฒนาตนเองให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกประการหนึ่งคือ ควรมีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนถือว่าเป็นการวัดผลในระยะสั้นไปด้วย”

นอกจากปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาที่พบทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียน ยังให้ความคิดเห็นต่อปัญหาอื่นๆ กล่าวคือการคัดเลือกครูผู้สอนกำหนดเพียงแค่มีความรู้ในระดับนักธรรมชั้นเอกเท่านั้น ก็สามารถทำหน้าที่เป็นผู้สอนนักธรรมในระดับชั้นที่ต่ำกว่าได้ เรียกว่า เป็นระบบของพี่สอนน้อง คือ อาศัยการถ่ายทอดแบบรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง เพราะเหตุที่พระภิกษุสามเณรรูปหนึ่งต้องรับภาระ เป็นทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เพราะจะต้องเรียนแผนกบาลี และเรียนฝ่ายโลกตามวุฒิการศึกษาของแต่ละรูปควบคู่กันไป นอกจากนี้แล้วยังต้องทำหน้าที่อีกหลายอย่าง เช่น บางรูปเป็นครูสอนศีลธรรมประจำโรงเรียน ต้องออกไปสอนตามโรงเรียนภายในจังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นการเพิ่มบุคลากรผู้สอนทางด้านพระพุทธศาสนาที่ขาดแคลนอยู่ในปัจจุบัน และบางรูปที่เป็นครูสอนนักธรรมยังเป็นเจ้าอาวาส ต้องทำงานในส่วนของวัดตนเอง เพราะกิจของสงฆ์ในแต่ละวันก็มีมากพอสมควร เช่น งานกิจนิมนต์ งานดูแลพระภิกษุสามเณรที่จำพรรษาอยู่ นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาที่สำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักธรรม ต้องอาศัยพระภิกษุ ที่ทำหน้าที่ปกครองที่แต่ละรูปนั้นอาศัยอยู่ต่างวัดกัน ทำให้การติดต่อประสานงาน คือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดกรรมการเรียนการสอน ไม่ได้เต็มที่ คือ ขาดการประสานงานระหว่างผู้บริหาร ได้แก่ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ครูผู้สอน นักเรียน

ตอนที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี

แนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี จากการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียน โดยให้ผู้บริหาร สำนักเรียนหรือโรงเรียนศึกษาจากผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นของครูผู้สอนและ นักเรียนพระปริยัติธรรมเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน ปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของคณะสงฆ์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม จังหวัดสระบุรี ที่ ค้นพบ ปรากฏดังนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร

- 1.1 ครูผู้สอนนั้นจะต้องมีการประยุกต์เนื้อหา หัวข้อธรรมให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ สภาพสิ่งแวดล้อมและเวลาเรียน
- 1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนของแต่ละสำนักเรียนควรออกกระเบียบ หรือมีการจัด ตารางการเรียนการสอนให้เป็นระบบและมีหลักฐานชัดเจน
- 1.3 ควรให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันปรับปรุงเนื้อหาโดยเฉพาะวิชาธรรมวิภาค กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“แนวทางที่สำคัญในแก้ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตร ควรได้รับความร่วมมือจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพิจารณาปรับปรุงเนื้อหา โดยเฉพาะเนื้อหาของวิชาธรรมวิภาค ซึ่ง ควรตระหนักถึงหัวข้อธรรมะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงใน ชีวิตประจำวัน และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน เมื่อผู้เรียนสามารถเข้าใจอย่าง แจ่มแจ้งในหัวข้อธรรมะแล้ว การแก้ไขเนื้อหาวิชาเรียงความแก่กระทุ๊กก็ไม่มีความจำเป็นใดๆ เพราะผู้เรียนจะสามารถเปรียบเทียบธรรมะกับเรื่องตัวอย่าง เพียงแค่เข้าใจหลักเกณฑ์และ วิธีการแต่งเรียงความแก่กระทุ๊กที่ถูกต้องเท่านั้น”

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน

- 2.1 ครูผู้สอนนอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนแล้ว ควรคำนึงถึงความสำคัญ ในการจัดทำแผนการสอนเพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ที่ทำหน้าที่สอนจะต้องปฏิบัติ เนื่องจากการ วางแผนการสอนจะเป็นการผสมผสานเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตรมาใช้กับหลักจิตวิทยา ของผู้สอน นวัตกรรมทางการศึกษา สภาพของโรงเรียน ปัญหา ความต้องการ ความสนใจของ นักเรียน

2.2 ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีคุณสมบัติพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในการที่จะทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการสอนและการคัดเลือกครูผู้สอน รวมทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนเพื่อช่วยให้การสอนบรรลุผลตามต้องการ

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“การจัดทำแผนการสอนมีความจำเป็นและสำคัญ แต่ก็ไม่มีแผนการสอนใดที่เป็นมาตรฐานเดียวหรือสูตรสำเร็จ หรือดีที่สุดสำหรับทุกเนื้อหาทุกสภาพของนักเรียน แต่ขอให้พึงระลึกเสมอว่า แผนการสอนของโรงเรียนแต่ละแห่งย่อมเหมาะกับโรงเรียนของคนที่สอนเท่านั้น ซึ่งการวางแผนการสอนจะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอนตามทิศทาง และตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ สามารถที่จะเตรียมปัจจัยต่างๆ ในการสอนอย่างเป็นระบบ ที่สำคัญทำให้ผู้เรียนเกิดศรัทธากับครูผู้สอนมากขึ้น นอกจากนี้ หากครูผู้สอนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนสำหรับครูผู้สอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลทั้งผู้เรียนและผู้สอนด้วย”

3. แนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1 ครูผู้สอนควรตระหนักถึงวิธีการต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หรือการเรียนรู้แบบบูรณาการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (active participation)

3.2 ผู้บริหารสำนักเรียนหรือโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการอบรมวิธีการสอนแก่ครูผู้สอน

3.3 ควรจัดให้มีพระนิเทศมานิเทศการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนมาช่วยดูแลให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการศึกษาบูรณาการ และผสมผสานอย่างกลมกลืนของความรู้เรื่องต่างๆ ที่ผู้เรียนพึงรู้พึงปฏิบัติ เข้าด้วยกัน ครูจะต้องคำนึงถึงความสนใจ ความ

ต้องการ และแรงจูงใจ ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ รู้จักคิด วิเคราะห์ มีส่วนร่วม และ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจในระบบการเรียนการสอนเป็นอย่างดี”

“การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี เป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง “ให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้” กล่าวคือ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น ผู้เรียนก็จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเรียนรู้มาก และจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ผูกพัน จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ คณะสงฆ์ จึงยึดหลักวิธีการสอนแบบผสมผสานตามแบบพุทธวิธีของพระพุทธเจ้า”

4. แนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน

4.1 เลือกใช้สื่อที่นอกเหนือจากหนังสือที่กำหนดไว้ในหลักสูตรผู้สอนควรคำนึงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา วัตถุประสงค์ เลือกสื่อที่น่าสนใจทันสมัย เหมาะกับวัยและกิจกรรมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 ผู้บริหารสำนักเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนในการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“สื่อการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสื่อแต่ละประเภทแต่ละชนิด มีคุณค่าในตัวเองไม่มากนัก แต่คุณค่าจะปรากฏออกมาในลักษณะที่เป็นประโยชน์เล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการเลือกไปใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสมด้วย นอกจากนี้ ผู้บริหารสำนักเรียนแต่ละแห่งควรหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน เช่น จัดอบรมด้านสื่อการเรียนการสอน มีงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอน หรืออาจจะจัดให้มีส่วนงานกลางที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นให้น้อยลง”

5. แนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

5.1 ในการวัดผลและประเมินควรมุ่งเน้นถึงการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ เช่น วัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา สอดคล้องกับจุดประสงค์ บทเรียนและเวลาเรียน เป็นต้น

5.2 ควรมีการวัดผลที่หลากหลายจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

5.3 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการประเมินตามสภาพจริงแก่ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีดังนี้

“การสอนที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องวัดประเมินผลการสอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบทั้งข้อดีและข้อบกพร่องของตน เพื่อนำไปส่งเสริมและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพควรกำหนดเกณฑ์ เช่น วัดและประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ วัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับบทเรียนและเวลา วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่สอนภายในระยะเวลาที่กำหนด”